

quæ in die dedicationis ponuntur : si vero aliquæ lectiones homiliæ ob occurrentia festa non sint lectæ, tunc in die octava legi possunt illæ lectiones homiliæ, quæ primum post diem festi dedicationis infra octavam impeditæ et omissæ fuerunt (1). Quando plura anniversaria dedicationis occurrunt aut concurrunt, tunc ad varietatem in orationibus inducendam, pro commemoratione sumitur oratio *Deus qui invisibiliter*, quæ alias in ipsa die dedicationis dicitur : et si secunda commemoratio fieri debeat, adhiberi potest oratio, quæ in missali pro die dedicationis altaris ponitur, in secreta et postcommunione mutando *altare in templum* (2).

117. Notandum : 1° jejunium pridie consecrationis ecclesiæ a pontificali Romano præscriptum esse strictæ obligationis pro episcopo consecrante, et pro iis tantum, qui ecclesiam sibi consecrari petunt (3). 2° S. R. Congregationem sæpius dispensasse pro ecclesiæ consecratione, etsi undique circumiri nequeat (4). 3° Duodecim cruces, quæ in dedicatione ecclesiæ super parietes pinguntur, vel inciduntur « omnino » perpetuis futuris temporibus remanere debere » in testimonium consecrationis ecclesiæ (5); et si destructæ fuerint, easdem iterum depingendas esse, ommissa unctionis cæremonia (6). 4° Non licere « partem adhibere, quæ jacet subter » pavementum ecclesiæ præsertim consecratæ, ut cellarium » et aliud hujusmodi, ad retinendum ibi vina et alias res » mere profanas, quamvis aditus ad prædicta loca sit extra » corpus sacri ædificii » (7).

(1) S. R. C. 27 Aug. 1836, n. 4638-4787, 5. Vid. tom. II, n. 347. S. R. C. in Cuneen. 2 Jun. 1883, n. 5874 ad XIV.

(2) Cavalieri tom. I, dec. 19, n. 8 et seq.

(3) S. R. C. 29 Jul. 1780, n. 4251-4400, 1, et 12 Sept. 1840, n. 4761-4908.

(4) Vid. n. 299.

(5) S. R. C. 18 Feb. 1696, n. 3233-3382.

(6) S. R. C. 31 Aug. 1867, n. 5381, 5.

(7) S. R. C. ibid. ad 6.

DE TITULARI SEU PATRONO LOCI ET ECCLESIE.

118. Patronus dicitur cum relatione ad superiorem, et proprie est persona creata, scilicet angelus vel sanctus; titulus autem generaliter significat quamcumque personam divinam aut creatam et quodcumque mysterium. Unde omnis patronus quidem titulus, non autem omnis titulus patronus dici potest. Patronus tamen et titulus sæpe confunduntur, licet tamen, ut patet, aliquando differant. Loquendo de ecclesiis, nomen tituli seu titularis sæpe adhibetur, quia ecclesia suum nomen seu titulum ab eo communiter derivat : et loquendo de locis nomen patroni usitatus est, licet tamen dentur loca, quæ mysterio dedicata inveniuntur, quo casu nomen tituli solum adhiberi potest.

119. Patronus seu titulus datur et per se debetur ecclesiæ, regno, provinciæ (seu statui, ducatus, aut patriæ, quocumque nomine (1) vocetur), civitati, oppido, pago (2), et diœcesi. Dicitur *per se*, quia, quamvis patronus iisdem per se conveniat, dantur tamen loca, quæ patronum non habent. Ordini autem, congregationi religiosæ, et monasterio patronus per se non debetur, sed tantum datur ex congruentia et privilegio (3) : ita ut, si ordo, provincia religiosa, vel monasterium aliquem sanctum in patronum, vel mysterium in titulum assumant; sine speciali tamen indulto officium de eo celebrari nequeat, vel non altiori ritu quam in calendario notatur (4).

120. Patronus seu titulus ecclesiæ in benedictione primarii lapidis pro ecclesia ædificanda eligitur ex privato etiam fundatorum vel aliorum, ad quos spectat, beneplacito; de facto autem in ipsa benedictione seu consecratione ecclesiæ constituitur : ita ut festum sancti vel mysterii, in cuius honorem ecclesia benedicatur aut consecratur, eo ipso sit

(1) S. R. C. 22 Mart. 1817, n. 4382-4532.

(2) Constitutio Urbani VIII, 1642, n. 1264-1411.

(3) S. R. C. 16 Mart. 1658, n. 1723-1870, et 31 Mart. 1821, n. 4431-4581, 2, in not.

(4) S. R. C. 22 Nov. 1710, n. 3684-3833, 2.

celebrandum tanquam de patrono seu titulo, et omnia illi convenient, quæ rubricæ patrono et titulo concedunt.

Quoad patronos locorum eligendos S. R. Congregatio, annuente SSmo Dom. Urbano VIII, 23 Mart. 1630 (1) hunc ordinem servari mandavit, ita ut electio aliter facta nulla sit ipso jure (2), scilicet: "Quod de patrono civitatis electio fieri debeat a populo mediante consilio generali illius civitatis vel loci, non autem ab officialibus solum, et quod accedere debeat consensus expressus Episcopi, et cleri illius civitatis: idemque servari debeat in patrono regni, qui pariter eligi debeat a populo singularum civitatum provincie, non autem a repræsentantibus regnum, nisi ad hoc habeant speciale mandatum, et pariter cum consensu Episcopi, et cleri dictarum civitatum. — Quod causæ electionis novorum patronorum debeant in S. R. Congregatione deduci, ac examinari: ac demum causa cognita ab eadem Congregatione approbari, et confirmari" (3). Unde post hoc decretum 23 Mart. 1630, patroni locorum aliter eligi et constitui nequeunt sine speciali indulto Sedis Apostolicæ. Olim autem ante hoc decretum ille ordo non requirebatur: ita ut plures tanquam patroni, et quidem legitime et de præcepto ex perpetuo usu et traditione a majoribus accepta colantur (4), sive hi patroni aliqua electione, sive alicujus arbitrio, aut tacito consensu constituti fuerint. Tales merito præsumuntur locorum patroni, qui, licet de illorum electione non constet, semper tamen seu ab immemorabili tempore tanquam tales habiti sunt (5).

Notandum, eadem quoad electionem patronorum minus principalium servanda esse (6).

(1) N. 705-852.

(2) 21 Aug. 1640, n. 1108-1255, et Gavantus tom. II, sect. 3, c. 12, n. 2.

(3) Quod decretum confirmatum est per aliud 13 Jan. 1631, n. 745-892, quod ponitur initio breviiarii. Vid. dec. 12 Aug. 1854, n. 5207; Cavalieri tom. I, dec. 30, n. 45 et seq.

(4) S. R. C. 6 Ap. 1658, n. 1734-1881.

(5) Vid. Cavalieri tom. I, dec. 31.

(6) Gavantus sect. 3, c. 12, n. 2; Guyetus lib. 2, c. 11, q. 1; Cavalieri tom. I, dec. 30, n. 2.

Cognoscitur ergo titulus ecclesiæ ex facta ejus benedictione vel consecratione; et patronus loci ex legitima facta electione vel ex cultu immemorabili ante decretum 23 Mart. 1630.

121. Festum patroni et tituli celebrandum est in die propria, scilicet si sit mysterium, in die, qua ab Ecclesia recolitur, et si sit sanctus, in die, qua per decretum Apostolicum seu S. R. Congregationis assignatur, si ita non assignetur, in die, qua in martyrologio Romano notatur (1); si bis in martyrologio notetur, in die obitus (2). Si dies obitus seu natalis ex legitimo usu propriorum locorum alius sit ab eo, qui in martyrologio designatur; potius standum est propriis cujusque loci usibus, quam temere quidquam innovandum, quia probabile est, indigenas in computando sanctorum suorum natali minus potuisse errare, quam longe positos (3). Si titularis sit ss. Salvator, festum titularis est transfiguratio Domini, adeoque 6 Augusti celebrandum (4), nisi alia sit legitima loci consuetudo (5). Si B. M. V. in patronam eligatur absque assignatione ejusdem festivitatis, vel absque adjuncta denominatione alicujus mysterii, de quo festum speciale celebratur; ejus festum in die assumptionis ejusdem B. M. V. celebrari potest et debet (6).

Quo ritu et a quibus festum patroni et tituli sit celebrandum, vid. tom. II, n. 218 et 220.

122. Plures ejusdem loci et ecclesiæ patroni seu tituli esse possunt: regulariter tamen loquendo, unus tantum principalis censetur, cui ritus 1 classis cum octava competit; et reliqui sunt minus principales, de quibus officium tantum

(1) S. R. C. 8 Aug. 1643, n. 1323-1470, 2.

(2) S. R. C. 3 Jun. 1662, n. 2023-2170; 19 Jan. 1743, n. 3987-4136, 6; 21 Jul. 1855, n. 5215, 2.

(3) Vid. Guyetus lib. 2, c. 2, q. 2, 4 et 11; Cavalieri tom. I, dec. 45, n. 15-21, dec. 97 et 100.

(4) S. R. C. 29 Nov. 1755, n. 4110-4259, 4, et 23 Maji 1835, n. 4589-4738, 2.

(5) S. R. C. 17 Sept. 1803, n. 4339-4488; 14 Junii 1873, n. 5552.

(6) S. R. C. 2 Maji 1654, n. 1556-1703; 14 Maji 1707, n. 3623-3772; 10 Mart. 1787, n. 4278-4427, 1.

sub ritu duplici minori aut majori sine octava celebratur, ut dictum est tom. II, n. 223 (1). Fieri tamen potest, ut plures sint patroni seu tituli æque principales, qui eodem ritu 1 classis cum octava celebrantur (2) : scilicet : 1° plures esse possunt per modum unius, ut si ecclesia dedicata sit ss. apostolis Petro et Paulo, ss. Gervasio et Protasio, etc. 2° Si ecclesia principaliter dedicata sit in honorem plurium sanctorum, ut patet ex decreto sequente : « An in ecclesia » ordinis benedicta sub titulo ss. conceptionis Deiparæ, et » s. Paschalis, etiam officium s. Paschalis titularis recitari » debeat sub ritu duplicis 1 classis cum octava? S. R. C. » respondendum censuit : *Affirmative* » (3). 3° Tales esse possunt ex speciali indulto Apostolico (4). 4° Ex consuetudine, de qua vid. supra n. 120 et tom. II, n. 210 et seq. Hujusmodi tamen patroni principales locorum, qui ex indulto Apostolico aut ex consuetudine celebrantur, non omnes cum festo in populo colendi sunt, sed unus tantum, qui censetur principalior (5). 5° Plures esse possunt patroni loci, unus universalis totius regni aut provinciæ, et alter particularis civitatis, oppidi aut pagi (6); et tunc uterque eodem ritu celebrandus est (7).

123. Patronus loci et titularis ecclesiæ, legitime electi et constituti, sine indulto et facultate apostolica neque immutari (8) neque extingui possunt, nisi forte consuetudine

(1) S. R. C. 2 Jun. 1685, n. 2940-3089, 4.

(2) S. R. C. 16 Ap. 1853, n. 5183, II, 5; 29 Nov. 1856, n. 5230, 4; 14 Ap. 1877, n. 5687, III.

(3) 23 Feb. 1839, n. 4703-4849, 2; 17 Dec. 1875, n. 5647.

(4) S. R. C. 20 Ap. 1822, n. 4437-4587, 1, 2, 3 et 4; 11 Mart. 1843, n. 4808-4954.

(5) Dec. Urbani VIII, 1642, n. 1264-1411.

(6) Dec. cit. Urbani VIII.

(7) Vid. Gardellini in dec. 4437-4587, 1; item 4586-4735, 2; Guyetus lib. 1, c. 4, q. 3; Cavalieri tom. I. dec. 27, n. 16 et seq. et dec. 36, n. 7 et seq.

(8) S. R. C. 6 Ap. 1658, n. 1734-1881; 11 Mart. 1843, n. 4808-4954; Gardellini in dec. 4437-4587, in not. ad 1; in dec. 4586-4735, in not. ad 2; in dec. n. 4650-4799; Guyetus lib. 1, c. 4, q. 4.

contraria cessaverint (1). Unde : 1° si ecclesia polluat, licet exercitium cultus impediatur, et ecclesia sit reconcilianda; manet tamen idem ecclesiæ titulus, et de eo officium sub ritu duplici 1 classis cum octava fieri debet (2). Si autem ecclesia totaliter destruat, aut in perpetuum profanetur, loci sacri qualitate amissa, ita ut de novo sit benedicenda aut consecranda; perit etiam titulus, et de eo nihil amplius fieri debet, quamdiu ecclesia destructa aut profanata est (3). Maxime quidem æquum est, ut sub eodem titulo restituatur; et tunc ecclesia iterum benedicta aut consecrata, titulus reviviscit; si autem sub alio titulo erigatur, tunc priori amisso, de posteriori tantum fieri debet (4). 2° Si priori patrono aut titulo alius adjungatur, non cessat neque perit jus prioris, licet posterior novam ecclesiæ tribuat denominationem, tantaque solemnitate extrinseca celebretur, ut prioris quasi videatur oblitterata memoria : unde posterior patronus aut titulus, dummodo cætera concurrant, tantum celebrari potest ut secundarius, nisi auctoritate apostolica ut principalis addatur (5).

Not. Supra dictum est, patronum et titularem immutari non posse *sine indulto et facultate apostolica* : ex indulto enim et facultate apostolica patroni et titulares quandoque suppressi et mutati fuerunt, uti factum fuit per novam circumscriptionem diocesium et parochiarum in toto territorio reipublicæ Gallicanæ per bullam pi. me. Pii VII 29 Nov. 1801 *Qui Christi Domini vices*, et decretum Cardinalis a Latere 9 Ap. 1802 (6). Ibi enim a Summo Pontifice generalis concessa est facultas ecclesiarum titulos extinguendi, et novos titulos assignandi ecclesiis, quæ in cathedrales et parochiales erant erigendæ : ita ut, si in erectione ecclesiæ cathedralis,

(1) Conferentiæ eccl. dioc. Mechlinien. 1873, fol. 54.

(2) S. R. C. 8 Ap. 1713, n. 3704-3853, 1.

(3) S. R. C. 21 Jul. 1855, n. 5214.

(4) S. R. C. 2 Maji 1626, n. 481-628; 29 Mart. 1760, n. 4135-4284; 23 Maji 1846, n. 4896-5042, 4.

(5) S. R. C. 20 Ap. 1822, n. 4437-4587, 1, 2, 3, 4 et in not.

(6) Vid. lit. past. dioc. Mechl. tom. I, fol. 16, 38 et 68.

parochialis seu succursalis alius titulus assignatus fuerit, prior titulus sit suppressus et extinctus, et de eo nihil amplius fieri debeat; novus autem titulus sub ritu titularibus competente celebrandus sit (1). Hic tamen notandum est, si titularis ecclesiæ esset etiam loci patronus, tunc si in erectione ecclesiæ alius titulus assignatus sit, et proinde prior titulus quales extinctus sit; manere tamen patronum loci, cujus supprimendi facultas in citata bulla Pii VII et decreto Cardinalis Legati concessa non fuit. Qui tituli singulis ecclesiis archidiocesis Mechliniensis assignati fuerint, videri potest in collectione epistolarum pastoralium dioc. Mechl. tom. I, fol. 71.

Quid fieri oporteat in casu accessionis et separationis locorum, a variis circumstantiis dependet. Videri possunt decreta apud Gardell. n. 4455-4605, 4461-4611, 5304, 5608.

124. Not. « quod eligi possint in patronos ii solum, qui » ab Ecclesia universali titulo sanctorum coluntur, non » autem beatificati dumtaxat » (2). Ita S. R. Congregatio (3) declaravit, « non licere... Pontificio indulto nequaquam munis, assumere in titularem ecclesiæ beatam..., titulum » sic assumptum debere supprimi, et alium pro eo de sancto » jam canonizato substitui. » Item decrevit, patronum seu titularem ritu 1 classis cum octava coli non posse, si ejus nomen in calendario aut martyrologio Romano non inveniatur, licet in aliquo pago cultu religioso colatur, et ex consuetudine immemorabili alicujus ecclesiæ sit titularis (4). Hoc tamen tantum intelligendum est de electione in posterum faciendâ, non autem de illa, quæ ante decretum Urbani VIII facta fuit (5). De beato Rocho vid. n. 104.

125. Patroni seu titulares cappellarum et oratoriorum,

(1) S. R. C. 11 Mart. 1843, n. 4808-4954.

(2) Dec. Urbani VIII, 23 Mart. 1630, n. 705-852; dec. Alexandri VII, 27 Sept. 1659, n. 1855-2002; S. R. C. 1 Sept. 1804, n. 4345-4495, 6; 11 Ap. 1840, n. 4744-4890.

(3) 23 Jan. 1740, n. 3952-4101.

(4) S. R. C. 1 Sept. 1804, n. 4345-4495, 6.

(5) Vid. Cavalieri tom. I, dec. 23, n. 42 et seq. item dec. 30, n. 1, usque ad 44.

sive sint privata aut publica, sive benedicta aut etiam consecrata, sive clerus sit adscriptus sive non, ritu patronis competente colendi non sunt, ut dictum est tom. II, n. 219, sed illo tantum ritu, qui in calendario seu directorio assignatur; in publico tamen oratorio consecrato vel saltem benedicto missa in festo titularis de eodem cantari potest sub ritu dup. 1 classis cum *Gloria*, *Credo* et commemorationibus occurrentibus, quæ in festis 1 classis admittuntur, omnibus diebus non tantum, quibus permitteretur officium, si fieri deberet, sed etiam quibus missam de titulari juxta tit. VI, rub. gen. missalis cantare licet, ut tom. II, n. 219, dictum est.

De titulari altaris vel capellæ in ecclesia existentis officium fieri nequit, nisi sub ritu in calendario descripto (1). Si in calendario non notetur, de eodem neque missa recitari potest, nisi in ejus die missa votiva permittatur: quo casu, suppositis aliis requisitis, de eodem missa votiva privata celebrari potest cum tribus orationibus et cum *Gloria* propter diem festivum, sed sine *Credo*, nisi missa solemnis cantetur cum extraordinario populi concursu, in quo casu missa cum unica oratione, *Gloria* et *Credo* tanquam votiva solemniter cantari potest (2).

DE COMMUNI SANCTORUM.

126. In communi sanctorum non licet pro libitu lectiones aut missam sumere de primo vel secundo loco, prout quis maluerit; sed recitandæ sunt lectiones et missa, quæ in breviario et missali assignantur, ita ut nemini liberum sit alia assumere (3). Ita in festis ss. martyrum, pro quibus missale assignat missam *In virtute* cum alio evangelio, v. g. in festo s. Wenceslai 28 Septembris, in cujus festo missale assignat missam *In virtute* cum evangelio *Si quis vult, dici non*

(1) S. R. C. 28 Aug. 1628, n. 622-769; 14 Aug. 1858, n. 5268.

(2) S. R. C. 1 Ap. 1652, n. 2011-2158. Vid. tom. I, n. 69; Merati tom. I, tit. 1, in fine, et tom. II, sect. 3, c. 12, n. 5.

(3) S. R. C. 11 Sept. 1841, n. 4784-4930, 1.

potest evangelium *Nolite arbitrari* ex missa *In virtute*, nec consequenter in officio legi aliqua homilia octavarii Romani in evangelium *Nolite arbitrari*, puta homilia s. Hieronymi, quæ incipit *Supra dixerat*; sed missa *In virtute* dicenda est cum evangelio *Si quis vult*, prout in missali assignatur (1). Item dum missale pro nec virgine nec martyre assignat missam *Cognovi*, nihil indicando de epistola, dicenda est epistola *Mulierem fortem*, non autem pro libitu *Viduas honora*, nisi aliter ex concessione constet (2). Missale in communi unius martyris tempore paschali et extra tempus paschale quidem permittitur videtur, ut epistola et evangelium, quæ in una missa de eodem communi ponuntur, in aliis missis de eodem communi dici possint; sed id, ut ex decretis citatis patet, intelligendum est de solis casibus, pro quibus missa cum alia epistola vel evangelio in missali assignatur, vel in quibus votiva legitur de sancto, pro quo missa in missali non assignatur, in cujus honorem missam de communi primo vel secundo loco positam legere licet, prout placuerit, et devotio suggesserit, vel etiam missam cum epistola et evangelio ex alia missa de eodem communi juxta rubricas citatas. Quæ hic dicenda essent de lectionibus in communi 1 et 2 loco positis, vide tom. II, n. 246, 343 et 344.

In communi sanctorum plura dicuntur in plurali de uno, ut in communi apostolorum et in communi martyrum tempore paschali, et etiam quædam in singulari de pluribus, ut in communi apostolorum et virginum, dum de pluribus fit officium: quæ tamen in plurali numero posita verificantur eo sensu, quatenus officium sanctorum ad ipsum Deum ultimate dirigitur, et Deus in sanctis suis laudatur; ita ut, dum festa sanctorum celebrantur, totus sanctorum cœtus consideretur, et unius festum celebrando, alii non excludantur: et contra in singulari posita pluribus etiam conveniunt, quatenus de unoquoque seorsum dicta enuntiantur. Sic dum de pluribus confessoribus officium fieri debet, fit ut de uno,

(1) Dec. cit. ad III.

(2) Idem dec. ad V.

et datur tantum facultas orationem et sermonem secundi nocturni dicendi in plurali, excepto sermone s. Gregorii *Deridetur justi simplicitas*, qui proprie non est sermo de sancto, sed expositio libri Job (1).

In communi confessoris non pontificis legendum est in capitulo *Nec speravit in pecunia et thesauris*, non autem *In pecuniæ thesauris*: item in communi virginum in tertia antiphona primi nocturni *Revertere Sionamitis*, non autem *Sulamitis* (2).

In communi virginum in missa *Vultum tuum* post septuagesimam, dicto versu post graduale, non est iterum repetendum *Audi filia, et vide, et inclina aurem tuam*, ne bis dicatur; sed prosequendum est *Quia concupivit etc.* (3), seu integer versus post graduale *Audi filia etc.* cum *Alleluja* et versus sequenti est omittendus, et deinde tractus incipiendus est a verbis *Audi filia* (4).

DE OFFICIO DEFUNCTORUM.

127. In officio defunctorum rubricæ servandæ sunt, non tantum ubi in choro cantatur prima cujusque mensis die non impedita, et unaquaque feria secunda adventus et quadragesimæ, sed etiam dum recitatur in die depositionis, diebus tertio, septimo, trigesimo et anniversario, atque aliis diebus pro temporis opportunitate (5). Publicum enim officium fit et valet in nomine Ecclesiæ; ut autem ab Ecclesia acceptetur, ejusque nomine fiat, dicendum est, illud esse faciendum, prout ab Ecclesia præscribitur vel saltem permittitur.

2. Officium defunctorum publice cantari seu recitari potest:

(1) Cavalieri tom. II; sect. 8, c. 3, n. 5.

(2) S. R. C. 11 Sept. 1841, n. 4784-4930, IX, et X.

(3) S. R. C. 7 Sept. 1816, n. 4376-4526, 24.

(4) S. R. C. 11 Sept. 1841, n. 4790-4936.

(5) S. R. C. 11 Nov. 1641, n. 1204-1351; 9 Jul. 1678, n. 2715-2864, 5; 24 Nov. 1703, n. 3520-3669.